

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 De solennitate voti, per quid scilicet solennizetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

condum bonitatem quaestio agitur, an. si melius opus cum uo- no quam sine. Et additur in titulo magis meritorium in habitibus charitatem, quorum solummodo opera sunt meritoria.

In responsione ad secundum eiuſdem 6. art. dubium occurrit, an ille quem poenitet uouisse, ita q̄ displicet ei uouisse, est effectus in statu libertatis, si- cut erat antequam uouisset, nollet uo- uere, et q̄o tamen uouit, utringitur, uult feruare uotum suum, peccat: & si peccat, in peccat mortali- ter. Videtur enim quod non peccat: ga- uelle suum feruare in obiectu licitum abs- que aliqua mala cir- cunstancia. Manifestum est autem, quia idem est obie- ctum istius, & obie- ctum unius alterius non habet uotum, qui refutat obligare uoto, quem con- trahit non peccare. Dif- ferentia namque in- ter istos duos no est ex parte obiecti: sed ex parte modi uolendi, quia habens uotum feruare in libertatem uoto conditionali- ter, scilicet si esset in statu libero: non habens uero uotum feruare in libertate absolute: quia est in statu libero.

In oppositum autem est, quia actus cadens super materia repu- gnante, est malus: sed actus poenitendi in proposito cadit super materia repugnante: quia super bono, scilicet uoto emisso, poeni- tentia enim non debet esse nisi mali praeteriti. ergo huiusmodi poenitentia peccatum est. Et uidetur, quod sit mortale, tum quia ex hoc ipso quod habet materia repugnante, est actus malus ex suo genere: tum quia aliqui religiosi dolens se esse, fuisse, & fore religiosum, parum tamen uideri religioſe ex quo est, esse in bono statu. Dolor istius nihil aliud est, quam poenitentia uoti religionis, cum uoluntate non uouendi religionem, si esse liber.

Ad euidenciam horum tria uidentur. Primo, quid dicendum sit de poenitentia uoti absolute. Secundo, quid de poenitentia uoti in tali, puta, religionis, uel peregrinationis. Tertio, quid de poenitentia subiectorum bonorum operum.

Quo ad primum sciendum est, quod aliud est loqui de poenitentia uoti, & aliud de poenitentia eius quod est fecisse uotum. Nam poenitentia uoti est dolere de promissione: qui autem dolet de promissione promissionem non feruat, ut patet in his qui de mala promissione propositis & deliberationibus dolentes, propoſitum deliberationemque mutant, & promissionem non feruant. Propter quod poenitentia uoti peccatum mortale est manifeste: sed de tali poenitentia non est praesens quaestio. Poenitentia autem eius quod est fecisse uotum, est dolor de praeterita applicatione sui ad nouendum, & non de uoto ipso. Dolor enim talis poenitens, quod se subiecit uoto, & non mutat propoſitum admiſſi promissa proposita, & deliberata. Et de hac poenitentia est praesens quaestio, quae uocatur abusive de uoto, quia est de uoto quod ad eius omissionem. De huius igitur poenitentia absolute loquendo, dicendum est, q̄ est de genere actuum, qui absolute sumpti male sonant, qui tamen adiuſctis quibusdam conditionibus honestantur. Sicut occidere hominem, male sonat: sed si adiuſctis debitis conditionibus, propter iustitiam &c. est actus honestus. Non solum namque uotum, sed etiam applicare se ad uouendum, est actus bonus, ac per hoc male sonat, q̄ fit materia poenitentiae, quoniam poenitentia malorum est: sed si causa aliqua rationabiles adiungantur, poterit actus honestari. Neque enim emissio uoti est ita de genere bonorum, ut non possit licite esse materia actus uolitionis, ut patet in eo, qui uult non uouere, seu refutat uouere. Nec obstat q̄ emisſio uoti est praeteritum, quia eiuſdem rationis est actus praeteritus, & futurus. Eiuſdem siquidem rationis est uelle occidere hominem, & uelle occidisse hominem. Similiter non obstat, q̄ actus praeteritus est iam acceptatus: quoniam ipsa acceptatio praeterita, & iurata eiuſdem est rationis, & idem est de ipsa iudicium, & applicatione ad nouendum. Ratio autem quare aliquid bonum potest licite esse materia uolitionis, ac p hoc poenitentiae est: quia tale bonum non est necessarium ad salutem. Quae enim sunt necessaria ad salutem, non possunt licite refutari: &

A similiter non potest eorum esse poenitentia sine peccato mortali, ut patet. Quo ad secundum differentia est inter uota maximorum, & diuini uotum bonorum, & alia uota. Nam poenitentia uotum maximorum ac diuini uotum ratione suae materiae, infert remissionem uoluntatem in bono, quam fuerit, quae sine derimento uirtutis perleuerat non est. Na ubi prius iste, quem modo poenitet fecisse uotum religionis, aut continentiae, perseverabat in complacentia inchoara uirtutisque scilicet eius quod est facere tale uotum, & ipſius uoti, modo mutata uoluntate circa primum, non perseverat in illo, quod est quasi radix tanti boni. Et consequenter magis ex necessitate, quam amore perseverat in continentia, & religionem, quod sine peccato ueniali non est, nec parui reſiculi ad disponendum ad mortale. Cui enim minus continentia, aut religio placet, non facile tot pericula euadet, aut remedia opportuna suscipiet, castigando corpus, &c. Poenitentia autem aliorum uotum, ut peregrinationis, ieiunij, & humilidatione materia non inferunt remissionem uoluntatem in bono, quoniam sunt particularia quaedam parua bona: & conit facile aliquem ista bona refutare propter meliora. Unde huiusmodi uotum poenitentia nec ratione formae nec ratione materiae, est peccatum, si ex rationabili causa fit: alioquin ueniale peccatum est.

ARTICVLVS VII. Vtrum uotum solemnizetur per susceptionem sacri ordinis, & per professionem ad certam regulam.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, q̄ uotum non solemnizetur per susceptionem sacri ordinis, & per professionem ad certam regulam. Uotum enim, ut dictum est, est promissio Deo facta: ea uero q̄ exterius aguntur, ad solennitatem pertinentia, non uidentur.

C continentia, aut religio placet, non facile tot pericula euadet, aut remedia opportuna suscipiet, castigando corpus, &c. Poenitentia autem aliorum uotum, ut peregrinationis, ieiunij, & humilidatione materia non inferunt remissionem uoluntatem in bono, quoniam sunt particularia quaedam parua bona: & conit facile aliquem ista bona refutare propter meliora. Unde huiusmodi uotum poenitentia nec ratione formae nec ratione materiae, est peccatum, si ex rationabili causa fit: alioquin ueniale peccatum est.

Quo ad tertium, distinguendum est, q̄ aut poenitentia est de operibus bonis factis ex uoto, praesupposito uoto, & sic est manifeste peccatum mortale. Hoc enim nihil aliud est, quam dolere de praeterita obseruatione uoti, quam constat fuisse de necessitate salutis. Aut poenitentia est de ipsis eisdem operibus non praesupposito uoto, sed magis cum eradicatione uoti, uerbi gratia. Plantauit quis arborem fructiferam in horto suo, multo tempore fructus prouult, poenitet post multum temporis dominum plantante in suo horto arborem illam, uelletq; caruisse semper illa arbore, & fructibus perceptis, potius quam habere illam cum fructibus. Sic in proposito poenitet aliquis se professum esse, uelletq; nunquam professum esse, non curans quod etiam non fecisset tot bona, quae fecit seruando professionem suam, &c. Poenitentia siquidem ista non est de obseruatione uoti, sed de ipsa applicatione ad uotum cum susceptione, nullo praesupposito uinculo. Et talis poenitentia eiuſdem est rationis, cum poenitentia talis uoti secundo loco discussae. Ac per hoc, si habet pro materia maxima diuina, naque bona, ut castitatem, uel religionem, peccatum tanto grauius est, quanto remotioris a bono uoluntatis est, dum omnia refutaret bona praeterita si posset, infra latitudinem tamen uenialium ualde proximorum casui ad mortale. Si uero habet pro materia, particularia parua bona, posset esse sine peccato, si rationabilis causa subsisteret. Et ex his patet responsio ad obiecta.

Super Quaestiones octuagesimae huius Articuli septimum.

IN art. 7. q. 88. dubium occurrit, in quo consistit sollemnitas uotum, tum necessitas sciendi hoc: quoniam hinc multarum quaest. solutiones pendunt. Et ne in aequiuoco laboremus, quid nominis praeponeamus. Solemnitatis nomine in proposito nuncupamus illud, unde uotum habet quod dicitur matrimonium. In hoc enim secundum omnes differt uotum solenne a uoto simplici, quod uotum solenne non solum impedit, sed etiam dirimit matrimonium si contrahatur, ita quod matrimonium post contractum, est nullum: uotum autem simplex impedire solummodo matrimonium potest.

Est igitur triplex de hoc opinio. Prima est, q̄ sollemnitas uoti consistit in benedictione, seu consecratione uouentis. Dupliciter enim solemnizatur uotum scilicet per professionem religionis approbatae, & per susceptionem sacri ordinis, & in susceptione sacri ordinis manifeste interuenit consecratio uouentis. In profes-

Inf. art. 9. co. Et 4. dist. 9. art. 2. q. 3. Et quod 3. artic. 18. cor. Et quod 1. 8. art. 1. cor. Art. 1. huius quaest.

quod modo Ecclesia facere potest, ex quibus patet primo, quod ad solemne votum duo exiguntur tantum. Nam ex parte uocantis requiritur, quod uocetur: ex parte autem Ecclesie, quod uotum sit in habitabilis hominem ad matrimonium &c. Hanc enim inhabilitatem uim non posse uotum ex parte uocantis habere, sed

Ab Ecclesia solum, manifeste patet ex eo, quod sublara Ecclesie approbatione, & institutione, quantumque aliquis suscipiendo subdiaconatum uoueret carnalium, & qui cumque alius professionem aliquam religionis faceret, nunquam solemne uotum ligaretur, nunquam inhabilis esset ad matrimonium, quamuis peccaret contrahendo, utpote contra uotum simpliciter agens: & in hac in consuetudine solemnis uoti. Patet secundo, quod hanc ius inhabilitatis secundum praesentes Ecclesie institutiones conuenit uoto ratione exhibitionis spiritus uocantis ad cultum ordinis sacri, uel famulatum religionis approbare. Cuius signum euident est, quod si quis susciperet ordinem sacrum a non episcopo, ac per hoc non susciperet utin veritate sacrum ordinem, non alingeretur uoto solemni ad castitatem. Hoc ideo est, quia Ecclesia uim inhabilitatis statuit in uoto mediate ordine: & simile est de professione omnino inualida. Et propterea ius canonicum, & omnes dicunt, quod uotum solemnitatur per susceptionem ordinis sacri, uel per professionem religionis approbare. Patet tertio, quod hanc ius inhabilitatis non necessario exigit talem exhibitionem ad hoc, quod possit inesse uoto ex noua constitutione Ecclesie: quoniam possit Ecclesia statere, quod uocens coram tribus continentiam emittit, intelligatur uotum inhabilitans ad matrimonium, seu uotum solemne continentiae, quod idem est. Et ex his omnibus apparet, quod omnes opiniones aliquid ueri dixerunt, & quod doctrina hęc non contrariatur auctori.

In eodem 7. art. tam in corpore, quam in responsione ad primum, dicitur, quod in uoto solemni per susceptionem sacri ordinis manifeste inuenitur aliquid aliud a uoto spectans ad Deum. Iste ordo licet in uoto autem professionis, benedictio spiritualis, cuius meminit auctor, non inuenitur uniuersaliter, ac consuetudo Ecclesie testatur. Non enim ministri Ecclesie inuocant, aut Deum benedicere patremus, iuxta auctoritatem litterarum, quae non adducitur ab auctore ad probandum, quod in professione sua benedictio ad hoc, quod quando per ministros Ecclesie fit benedictio, Deus est qui benedicit. Quare autem auctor benedictionem ad uotum solemne omnis approbare religionis extendit, ratio esse uidetur, quia attenditur ad id, quod de iure fieri debere uideatur, & non ad id, quod iniquo praesumatur, quod profitescentes abique benedictione intelliguntur profiteri cum benedictione, sicut ab Apostolis, & Ecclesia institutum est de monachis. Sicut profitescentes tunc per habitum generationem post annum &c. praesumunt uouere solemnitatur, sicut ab Ecclesia institutum est. Ratio uero, quare benedictionem humani modi tunc fecerit, uideatur esse, quia aliter stabiliter fundare independentiam uoti solemnis religionis iuxta decretalem aliam inferius in art. 11. non poterat.

Ad cuius clariorem notitiam scito, quod in uotis solemnibus, quae hęc Ecclesia uidetur auctor tria inueniri. Uotum, mancipationem ad diuinum cultum, seu famulatum, & consecrationem, seu benedictionem. Et supponit, ut inferius patet, quod uotum religionis esset indispensable, ut per quantumque Ecclesie auctoritatem, & propterea oportuit, quod indispensablem fundaret super aliquo, quod subiretur ecclesiasticae auctoritati quod ad illius mutationem. Et quoniam tam uotum, quam mancipatio ad Dei famulatum, utpote hominum opera, ab ecclesia mutari possunt, ad uotum Dei recursum habuit. Consecrationem, & benedictionem, ut in his consummendo solemnitatem uoti, indispensablem concluderet uotum solemne quod ad id, quod per se ad solemnitatem spectat, ut in dicto articulo inferius patet. Hęc est radicalis ratio, quae coegisse uidetur auctorem ad ponendum, quod solemnis uotum consistit in consecratione, uel benedictione diuina. Altera au-

tem ratio, quae in hac littera affertur ex similitudine solemnitatum in alijs actibus, seu statibus scilicet militiae, & nuptiarum, fundata super ratione communi, quia scilicet solemnitatis uniuersae rei adhibetur secundum illius rei conditionem, efficaciter inferri, quod solemnitatis caeremonialis in uoto debet fieri secundum aliquod spectans ad Deum, puta, secundum puritatem mentis, confessionem, & caeremonias ecclesiasticas ad Deum cultum pertinentes: sicut etiam ipsum uotum ad Dei cultum pertinet, cum sit religionis actus. Hoc in optime inferri ex ratione, & similitudine militiae, & nuptiarum: sed toto hoc concessio, non habetur quod solemnitatis, quae uotum hęc vim dirimendi matrimonium, consistat in his caeremonijs, aut diuino effectu per eas. Videtur siquidem mihi, quod hoc in loco distinctio illa locum habeat scilicet de prima impositione nominis, de translatione eius ad aliud significandum. Solemnitas namque si secundum propriam significationem sumitur, caeremonialis, & praecipue sacra importare uideatur, quae singulari quodam tempore fiunt, & inde translatum est ad alia. Et a consuetudine Ecclesie factum est, ut cum de uoto agitur, significet in uoto vim dirimendi matrimonium, seu id uide uotum habet vim talem. Unde auctor ad propriam uocabuli significationem more suo aspiciens, & in caeremonialibus significatis nomine solemnitatis, diuinum opus contemplans, ad ipsum diuinum opus scilicet spirituale benedictionem, solemnitatis nomen applicauit, uolens quod ex tali diuino opere uotum habeat vim dirimendi matrimonium, &c. Ut autem ex dictis patet, hęc benedictio non inuenitur in omni uero uoto solemni. Et ubi inuenitur, per accidens se habet ad solemnitatem uoti non caeremonialem, sed legitimam, de qua est quaestio: quae uoti solemnitatis ideo uocari potest legitima, quia lege sancita, & hoc nomine nuncupata, legis vim habet. Hęc autem ideo dicta sunt ut mens litterae percipiatur, & ut scias solemnitatem duplicem esse in uoto. Caeremonialem, & legitimam, quae ratione caeremoniarum administratum sortita uideatur nomen solemnitatis. Sed de nomine non est quaestio, sed de re.

In eadem responsione ad primum eundem septimi articuli, ad biium occurrit, An distinctio uoti simplicis, & solemnis sit specifica, sic, quod transgressor utriusque simul incurrat deformitates duarum specierum, uerbi gratia, si fornicatur, peccet contra continentiam laetiam uoti simplicis, & laetiam uoti solemnis. Apparet enim ex dictis auctoris in 4. distinctio, quod distinguatur hęc uota specie, sicut uergetur uim, & sensitiuum, & consequenter, quod duarum specierum mala incurrat transgressor utriusque.

In oppositum uideatur esse, quia nihil est uniuersi, nihil uirtutis in uoto simplici, quod non sit in solemni. Et similiter quicquid transgressionis est in uoti simplicis uoluntate, clauditur in uoluntate solemnis. Nulla ergo alia additur deformitas ex uoluntate simplicis uoti de eodem.

Ad hoc dicitur, quod quemadmodum oculus hominis, & oculus leonis sunt eiusdem speciei, in quantum sunt potentia uisus propter identitatem formalem obiecti utriusque, puta, coloris: potentiarum, n. diuersitas, uel identitatis formalis, penes obiecti formalis diuersitatem, uel identitatem attenditur. Et sunt diuersarum specierum, in quantum sunt naturalia membra hominis, & leonis, iuxta illud Auer. in 1. de anima. Membra hominis, & membra leonis differunt, quia anima hominis differt ab anima leonis. Hęc siquidem distinctio ex parte subiecti, seu habentis, se tenet in uoto solemne, & uotum simplex si ad actus referantur praesupposita identitate materiae eiusdem, sicut speciei, quoniam utriusque cultum Deo offert promittendo idem. Si autem referantur ad uotum, sic clauditur in se diuersitatem specificam, saltem propter inhabilitatem uocantis ad opposita, puta, ad matrimonium, ad habendum proprium, &c. Propter quod uotum solemne dicitur habere plene uim obligatiuam, simplex autem non: quoniam simplex uotum continentiae sic obligat ad continentiam, & relinquunt

poten-

In corp. ar.

